

KŪRYBINĖS INDUSTRIJOS: VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETO STUDIJŲ PROGRAMOS TYRIMAS

Rasa Levickaitė

Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Filosofijos ir politologijos katedra,
Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius, Lietuva
El. paštas: rasa.levickaite@vgtu.lt

2009 m. į populiariausių studijų programų dešimtuką patekusios Vilniaus Gedimino technikos universiteto *Kūrybinių industrijų* studijų programos kūrėjai, reflektuodami į programos dėstytojų ir studentų iškeltas studijų kokybės problemas, inicijavo pirmąjį šios studijų programos kokybės ir dėstytojų vertinimo tyrimą. Studijų kokybė – viena aktualiausių aukštųjų mokyklų nūdienos problemų tiek Lietuvoje, tiek ir kitose Europos Sąjungos šalyse, pavyzdžiui, Europoje jau dešimtmetį vykstančio Bolonijos proceso svarbiausi tikslai yra kurti Europos aukštojo mokslo erdvę, rengti aukštos kvalifikacijos specialistus Europos rinkai, didinti aukštojo mokslo sistemos skaidrumą bei lankstumą. Straipsnyje analizuojamojo tyrimo metu buvo apklausti Kūrybinių industrijų pirmojo ir antrojo kurso studentai. Apklausų vykdymo tikslas: ištirti programos problemines sritis bei programos dėstytojų dėstymo kokybę. Šio straipsnio tikslas – išanalizuoti programos problemines sritis, kurios suteiktų impulsą ir naujų idėjų, kaip tobulinti vieną populiariausių studijų programų Lietuvoje.

Reikšminiai žodžiai: kūrybinės industrijos, studijų kokybė, studijų programos tyrimas.

doi: 10.3846/coactivity.2010.16

Įvadas

2008–2009 mokslo metais Vilniaus Gedimino technikos universitete buvo pradėta nauja studijų programa – *Kūrybinės industrijos*. Ši pagrindinių studijų programa Lietuvos aukštųjų mokyklų kontekste yra visiškai nauja, pagal ją rengiami specialistai, atitinkantys dabartinės pasaulinės rinkos poreikius. Kūrybinių industrijų programa sieja verslo vadybos, informacinių technologijų, medijų bei komunikacijos studijų, kultūros reiškinių refleksijos, meninio lavinimo aspektus. Ši studijų programa suteikia žinių ir instrumentų, reikalingų organizacijų veiklai bei verslui plėtoti XXI a. kūrybos ekonomikos rinkoje. Programa apima ir fundamentalių mokslų (pavyzdžiui, filosofijos, matematikos, sociologijos, psichologijos) mokomuosius dalykus, orientuotas į aktualias kūrybos verslo problemas. Programoje glaudžiai

derinama teorija su praktika, kviečiami lektoriai praktikai, organizuojami seminarai bei inovacijų forumai. *Kūrybinių industrijų* pagrindinių dieninių studijų programa yra skirta rengti specialistams, galintiems dirbti kūrybiškumo reikalaujančiuose versluose, kuriuose kuriama ir panaudojama didžioji dalis kūrybinių gebėjimų. *Kūrybinių industrijų* studijų programos tikslas – rengti plataus profilio komunikacijos ir informacijos krypties specialistus, gebančius plėtoti lietuvišką kultūros bei kūrybinio turinio gamybos verslą, naudojant šiuolaikines informacines technologijas. Kūrybiškumas tampa ne tik meno dalykiu, bet vis svarbesniu indėliu į visus sektorius, kur kultūrinė medžiaga arba „turinio gamyba“ tampa konkurencinio pranašumo pagrindu globalioje rinkos ekonomikoje.

Nauja studijų programa yra įgyvendinama pagal partnerystės modelį, kai suburiami įvairių sričių dėstytojai iš skirtingų fakultetų. Šiuo metu programą globoja Verslo vadybos fakultetas, tačiau, kaip ir visame pasaulyje, verslo mokyklos patiria nemažus iššūkius, derindamos teorinį ir taikomąjį aspektą. „Dauguma verslo mokyklų vadovaujasi dvejopa misija: ugdyti praktikus ir ugdyti žinias per mokslinius tyrimus“ (Bennis, O'Toole 2005). Reflektuojant neformalius programos dalyvių pasisakymus, buvo nuspręsta vykdyti pirmąjį *Kūrybinių industrijų* studijų programos kokybės tyrimą.

Studijų kokybė – viena aktualiausių aukštųjų mokyklų nūdienos problemų tiek Lietuvoje, tiek ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Lietuvos aukštojo mokslo sistema bei vykdomos reformos susilaukia kritikos dėl trumpalaikio požiūrio, rengiant studijų programas, prastos dėstytojų kokybės, senovinių dėstytojų metodų ir pasenusio techninio aprūpinimo. Taip pat nevengiama kritikos, jog nė viena Lietuvos aukštoji mokykla nepatenka nei į Europos, nei į pasaulio geriausių aukštųjų mokyklų šimtukus, kai tuo tarpu Lenkija, Čekija, Vengrija gali didžiuotis neblogais reitingais. Kasmet, sudarant geriausių aukštųjų mokyklų reitingus, kyla aršios diskusijos, kaip ir kodėl parenkami kokybės vertinimo kriterijai, ar apskritai skirtingos studijų programos ir kryptys gali būti lyginamos, ir pan. klausimai.

Lietuvoje 2007 m. aukštojo mokslo bei mokslinių tyrimų finansavimas sudarė 1,24 % BVP (ES vidurkis: 1,90 %). Pagal valstybės skiriamą finansavimą moksliniams tyrimams Lietuva kitų Europos Sąjungos valstybių kontekste užėmė beveik paskutinę vietą. Palyginti su kitomis Europos Sąjungos šalimis, privataus kapitalo investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijų plėtrą yra itin mažos. Dėl to kenčia tiek studijų kokybė, tiek moksliniai tyrimai, ypač jų santykis su verslu. Europa jau kelintą dešimtmetį yra perėjusi prie savarankiško kritinio mąstymo ugdymo aukštosiose mokyklose, kur dėstytojas tapatinamas su konsultantu, partneriu, kolega. Mūsų regionas vis dar puoselėja paskaitų „skaitymo“ ir siekimo priversti studentus „kalti“ informaciją tradiciją.

Studentų motyvaciją rinktis aukštąjį mokslą dažniausiai palaiko siekis gauti diplomą, o ne profesinius įgūdžius. Lietuvos universitetų techninė bazė yra gerokai atsiliekanti nuo Europos standartų ir techninio studentų aprūpinimo. Tiesa, per kelerius paskutiniuosius metus techninės bazės klausimu situacija labai pagerėjo.

Šiame straipsnyje analizuojamas pirmasis *Kūrybinių industrijų* studijų programos kokybės tyrimas, atliktas pačių programos kūrėjų ir įgyvendintojų iniciatyva. Straipsnio tikslas – išanalizuoti programos problemines sritis, kurios suteiktų impulsą ir naujų idėjų, kaip tobulinti vieną populiariausių studijų programų Lietuvoje. Kritinis straipsnio turinys nereprezentuoja programos kokybės visumos, nes šis pirmasis vykdytas tyrimas apėmė tik neigiamų aspektų ir probleminių programos sričių analizę.

Tyrimo pagrindimas

Svarbiausi Bolonijos proceso tikslai – kurti Europos aukštojo mokslo erdvę, rengti aukštos kvalifikacijos specialistus Europos rinkai, didinti aukštojo mokslo sistemos skaidrumą bei lankstumą. Siekiant šių uždavinių, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu suburta darbo grupė 2009 m. vasario 2 d. pateikė siūlymus, kaip tobulinti studijų rezultatų vertinimo sistemą, kurios svarbiausias uždavinys – skatinti aukštąsias mokyklas diegti kokybės kultūrą, o ne dar labiau formalizuoti studijų rezultatų vertinimo sistemą. „Jeigu Europa ketina įgyvendinti savo lūkesčius ir tapti dinamiškiausia pasaulyje bei turėti žiniomis grįstą ekonomiką (Lisabonos strategija), reikia įrodyti, kad yra rūpinamasi Europos aukštojo mokslo studijų programų ir suteikiamų laipsnių kokybe, ieškoma būdų, kaip užtikrinti ir parodyti šią kokybę“ (Studijų kokybės vertinimo centras 2006). Ne tik Europa, bet ir JAV sprendžia studijų kokybės problemas, kurios, anot Bennis ir O'Toole'o (2005), yra opios net ir tokioms taikomosioms socialinės krypties studijoms, kaip verslas: „Per daug susitelkusios ties „moksliniais“ tyrimais, verslo mokyklos

samdo dėstytojus su realios patirties trūkumu, o absolventai tampa nepasirengę susidurti su sudėtingomis užduotimis – su vadyba darbo aplinkoje“ (Bennis, O’Toole 2005). Europoje vykstantis Bolonijos procesas skatina nuosekliau atsižvelgti ne tik į žinių suvokimo, bet ir į gebėjimų aspektus. Vienas lankstumo principų yra savikritiška reakcija į studijų kokybės tyrimų rezultatus, kurie yra pagrindas greičiau keisti tobulintinas sritis, operatyviau reaguoti į probleminius klausimus, kurie neišvengiamai kyla dėl kintančios aplinkos, techninės bazės stygiaus, dėstytojų nemobilumo ir aplinkoje vykstančių inovacijų. Deklaruojamas skaidrumo principas – informuoti programos dalyvius, dėstytojus bei studentus apie vykdomus kokybės gerinimo veiksmus. Pagal Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas (Studijų kokybės vertinimo centras 2006), sąvoka „kokybės užtikrinimas“ yra lanksti interpretacijai. Anot Scotto ir Marshallo (2005), bet kokios gyvenimo kokybės (gerinimo) idėja, kuriant daugelį valstybinių programų, vystymo iniciatyvų, bendruomenių taisyklių ir socialinių įstatymų, yra kertinė. Tačiau pati sąvoka yra gana kontraversiška. Pagal Europos nuostatas ir gaires, siekiant užtikrinti aukštųjų mokyklų kokybę, yra skelbiamos šios pagrindinės taikytinos nuostatos ir gairės:

1. Aukštosiose mokyklose turėtų būti įgyvendinama kokybės užtikrinimo politika ir su ja susiję veikimo būdai, padedantys garantuoti kokybę, vykdomų programų bei suteikiamų kvalifikacijų nuostatos. Aukštosios mokyklos taip pat turėtų sukurti terpę, kurioje itin vertinama kokybės bei kokybės užtikrinimo svarba mokyklos veiklai. Siekdamos šio tikslo, aukštosios mokyklos turėtų sukurti ir įgyvendinti nuolatinį kokybės gerinimą numatančią strategiją.

2. Studentų ir kitų suinteresuotų šalių pasitikėjimą aukštojo mokslo gali sukurti ir palaikyti veiksminga kokybės užtikrinimo veikla, garantuojanti, kad programos yra gerai sudarytos, reguliariai stebimos ir periodiškai vertinamos, taip užtikrinant jų tęstinį aktualumą ir paklausumą.

Programų ir suteikiamų laipsnių kokybės užtikrinimas turėtų apimti:

- aiškių numatomų mokymosi rezultatų tobulinimą ir skelbimą;
- rūpinimąsi studijų programų sandara ir turiniu;
- įvairių studijų formų ir aukštojo mokslo tipų (pavyzdžiui, akademinio, profesinio mokymo) specifinius poreikius;
- tinkamus mokymosi išteklius;
- formalias programų patvirtinimo procedūras, atliekamas aukštojoje mokykloje, neįtraukiant programą kūrusių ir ją dėstančių dėstytojų; studentų pažangos ir laimėjimų stebėseną; nuolatinį periodišką programų (įskaitant išorinius ekspertų grupių narius) vertinimą;
- nuolatinio grįžtamojo ryšio palaikymą su darbdaviais, darbo rinkos atstovais ir kitomis susijusiomis organizacijomis;
- studentų dalyvavimą kokybės užtikrinimo veikloje.

3. Aukštojoje mokykloje turėtų būti galimybė įsitikinti, kad studentų mokymui pasitelktas personalas yra kvalifikuotas ir kompetentingas. Tie, kurie atlieka išorinį vertinimą, su tomis galimybėmis turėtų susipažinti ir savo vertinimo išvadose pateikti jų komentarus. Dėstytojai yra vieni iš svarbiausių mokymosi pagalbininkų, lengviausiai prieinamų daugumai studentų, todėl svarbu, kad jie turėtų pakankamai dėstomojo dalyko žinių ir patirties, būtinų žinių perteikimo studentams įgūdžių, gebėtų gauti grįžtamąjį ryšį apie savo darbą. Aukštosios mokyklos turi užtikrinti, kad dėstytojų atrankos ir paskyrimo tvarka apimtų priemones, garantuojančias, jog nauji dėstytojai būtų bent minimalaus būtinos kompetencijos lygio. Dėstytojams turi būti sudarytos galimybės lavinti ir plėsti pedagoginius gebėjimus, jie turi būti skatinami įvertinti savo įgūdžius. Aukštosios mokyklos prastesniems dėstytojams turėtų suteikti galimybę tobulinti savo įgūdžius iki priimtino lygio, bet turi būti numatyti ir būdai, kaip atleisti dėstytojus iš pareigų, jei jie ir toliau dirba neveiksmingai.

4. Studentai priklauso ir nuo kitų mokymosi išteklių. Tai gali būti materialiniai (biblioteka,

kompiuteriai) ir žmonių ištekliai (konsultantai, patarėjai, mokytojo padėjėjai). Šios ir kitos paramos priemonės studentams turėtų būti lengvai prieinamos, sukurtos atsižvelgiant į vartotojų poreikius ir atsiliepimus. Aukštosios mokyklos turėtų reguliariai prižiūrėti, įvertinti ir tobulinti studentams teikiamų paslaugų veiksmingumą (Studijų kokybės vertinimo centras 2006).

Remiantis išdėstytomis rekomendacijomis, *Kūrybinių industrijų* programai vertinti buvo sudaryti du klausimynai: programos probleminių sričių išsiaiškinimas ir programos dėstytojų vertinimas.

Tyrimo metodas – kiekybinė apklausa. Pasirinktas apklausos metodas – standartizuotas klausimynas. Rezultatų analizė atlikta remiantis aprašomąja statistika, kuri „padaeda patogiai, apibendrintai ir suprantamai aprašyti didelius duomenų kiekius“ (Valackienė, Mikėnė 2008).

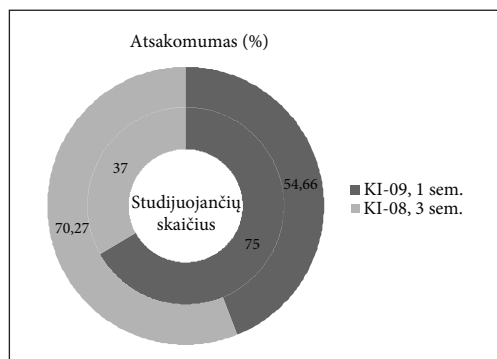
Tyrimas: rezultatai ir duomenų analizė

2009 m. besibaigiant rudens semestru, VGTU Humanitarinio instituto Filosofijos ir politologijos katedra, kurioje vyksta *Kūrybinių industrijų* studijų programą, inicijavo pirmąją šios programos kokybės tyrimą, kurį sudarė dvi dalys: studijų programos probleminės sritys ir programos dėstytojų vertinimas.

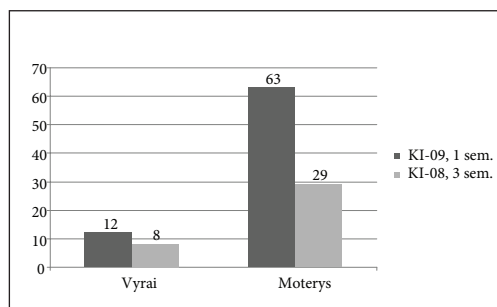
Apklausos buvo vykdomos internetu, naudojant standartizuotą klausimyną ir atsakymų variantus pagal Likerto skalę, kuri „dažniausiai naudojama edukologiniams tyrimams“ (Kardelis 2007), taip pat sudarant galimybę respondentams laisva forma įrašyti savo nuomonę. Apklausų vykdymo tikslas: ištirti programos problemines sritis ir programos dėstytojų dėstymo kokybę.

Tyrimo metu (2009 m. gruodžio 14–21 d.) *Kūrybinių industrijų* studijų programoje iš viso studijavo 112 studentų: 75 pirmajame ir 37 antrajame kurse. Anoniminėje apklausoje dalyvavo 67 respondentai: 41 pirmojo ir 26 antrojo kurso studentai. Pirmojo kurso respondentų atsakomumas siekė kiek daugiau nei pusę visų studijuojančiųjų – 54,66 %, antrojo kurso – 70,27 %.

Pasiskirstymas pagal studijuojančiųjų skaičių ir respondentų atsakomumą pateikiamas 1 pav.

1 pav. Studijuojančiųjų skaičius ir respondentų atsakomumas

2 pav. Studijuojančiųjų pasiskirstymas pagal lytį

Studijuojančiųjų pasiskirstymas pagal lytį pateikiamas 2 pav.: 1 semestre studijuoja 12 vyrų ir 63 moterys, 3 semestre – 8 vyrai ir 29 moterys. Vertinant studijų programos priėmimo statistiką, pateikiamą 1 lentelėje, galima daryti prielaidą, jog tokį pasiskirstymą pagal lytį lemia didelė stojančiųjų konkurencija ir aukštas stojamasis balas – 2009 m. pakviestųjų studijuoti balai į valstybės finansuojamas vietas buvo 19,68, o į mokamas vietas – 17,78 balo. Tyrimo metu sociodemografinė respondentų atsakymų charakteristika pagal lytį nebuvo tiriama.

Siekiant ištirti du subjektus, tyrimas buvo padalytas į dvi dalis. Pirmoji dalis – *Kūrybinių industrijų* studijų programos probleminės sritys, antroji – *Kūrybinių industrijų* programos dėstytojų vertinimas. Toliau straipsnyje išsamiau aptariama kiekviena tyrimo dalis.

1 lentelė. Kūrybinių industrijų studijų programos priėmimo statistika (2009 m.)

Studijų programa	2009 m.			Pageidavimų skaičius				Konkursas				Priimta 2009 m.				Pakviestųjų balai (paskutinio)	
	VF	M	Iš viso	pagal pirmąjį pageidavimą		pagal visus pageidavimus		pagal pirmąjį pageidavimą		pagal visus pageidavimus		VF	M	VF kvota	Iš viso		
				VF	M	VF	M	VF	M	VF	M						
Kūrybinės industrijos	22	53	73	446	73	1358	1037	20,27	1,43	61,73	20,33	23	51	2	76	19,68	17,78

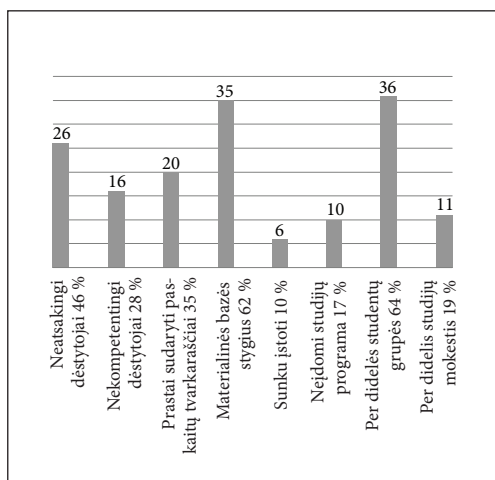
2 lentelė. Kūrybinių industrijų studijų programos probleminės sritys pagal svarbumą (N = 56)

Svarbumas	Probleminė sritis	Respondentų pasiskirstymas
1	Per didelės studentų grupės	64 %
2	Materialinės bazės stygius	62 %
3	Neatsakingi dėstytojai	46 %
4	Prastai sudaryti paskaitų tvarkaraščiai	35 %
5	Nekompetentingi dėstytojai	28 %
6	Per didelis studijų mokestis	19 %
7	Neįdomi studijų programa	17 %
8	Sunku įstoti	10 %

Pirmoji tyrimo dalis – Kūrybinių industrijų studijų programos probleminės sritys

Kūrybinių industrijų studijų programa yra visai nauja tiek Vilniaus Gedimino technikos universiteto, tiek visų Lietuvos aukštųjų mokyklų kontekste.

Kiekviena nauja studijų programa susiduria su tam tikrais iššūkiais, tačiau, siekiant įvertinti Kūrybinių industrijų programos problemines sritis, jų buvo numatyta aštuonios: neatsakingi dėstytojai, nekompetentingi dėstytojai, prastai sudaryti paskaitų tvarkaraščiai, materialinės bazės stygius, sunku įstoti, neįdomi studijų programa, per didelės studentų grupės, per didelis studijų mokestis (3 pav.).

3 pav. VGTU Kūrybinių industrijų studijų programos probleminės sritys (N = 56, 2009)

Respondentai galėjo žymėti visus jų nuomonę atitinkančius atsakymus ir įrašyti laisvą nuomonę apie kiekvieną probleminę sritį. Stu-

dijų programos probleminių sričių išsidėstymas pagal svarbumą pateikiamas 2 lentelėje. Vertinant laisvai įrašytus respondentų atsakymus, juos galima sisteminti (žr. 3 lentelę).

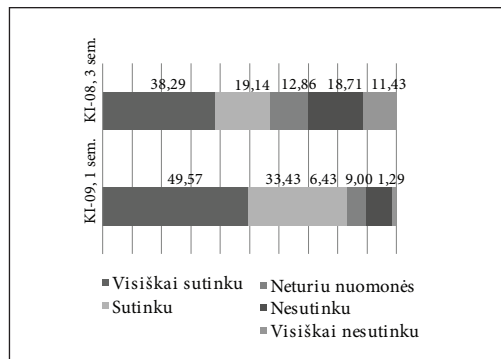
3 lentelė. Respondentų laisvieji atsakymai

Probleminė sritis	Dažniausiai pasikartojantys atsakymai	Nuomonių skaičius
Per didelės studentų grupės	Dėstytojų nepasitenkinimas per dideliu krūviu; Nėra galimybių reikštis studentų kūrybiškumui ir būti įvertintam; Kencia seminarų kokybė, nes nėra individualaus darbo galimybių; Žemas produktyvumas, dėstytojai nespėja atsakyti į studentų klausimus.	34
Materialinės bazės stygius	Nėra kūrybinių dirbtuvių erdvės; Per mažos auditorijos; Ne visose auditorijose yra techninis aprūpinimas; Auditorijos nepritaikytos projektiniam darbui, projektų pristatymui; Trūksta kompiuterinių programų; Trūksta knygų, reikia daryti daug kopijų; Nėra kviečiami mokami lektoriai praktikai; Nepritaikytos kompiuterinės programos KI programai.	34
Neatsakingi dėstytojai	Praleidžia paskaitas; Nepritaiko dėstomų modulių prie KI programos; Nepasirengia paskaitoms; Reikalauja pasenusių žinių įsisavinimo; Abejingi dėstomam dalykui.	29
Prastai sudaryti paskaitų tvarkaraščiai	Paskaitų krūvis didėja savaitės pabaigoje, kai darbingumas mažėja; Paskaitos vyksta savaitgaliais – sunku išvykti ne vilniečiams į namus; Paskaitos vyksta ne viena po kitos – neįmanoma įsidiarinti net valandiniais darbuotojais; Studentai praleidinėja paskaitas, nes laukdami jų praranda daug laiko.	17
Nekompetentingi dėstytojai	Dėstoma paviršutiniškai; Atmetinai parengta studijų medžiaga; Trūksta profesinių žinių; Prasta dėstymo kultūra; Dėstoma medžiaga nepritaikyta KI poreikiams.	17
Per didelis studijų mokestis	Studijų kaina neatitinka studijų kokybės ir techninio aprūpinimo; Neteisinga, kad moka visi įstoję į mokamas vietas ir nėra jokios rotacijos studijų metu.	10
Neįdomi studijų programa	Per daug teorijos, per mažai praktinių ir specialybės dalykų; Pirmajame kurse norėtusi daugiau su specialybe susijusių dalykų; Norėtusi, kad teorines paskaitas lydėtų taikomieji seminarai ar laboratoriniai darbai.	12
Sunku įstoti	Manoma, kad tai privalumas, konkurencinis pranašumas; Manoma, kad turėtų keistis stojamųjų egzaminų tvarka, nes kūrybinis stojančiuosius nurungia gerai besimokantieji, tačiau nekūrybingi moksleiviai; Stojantieji laiko standartinius egzaminus, iš jų nereikalaujama kūrybinių darbų ir nerengiamas pokalbis	6

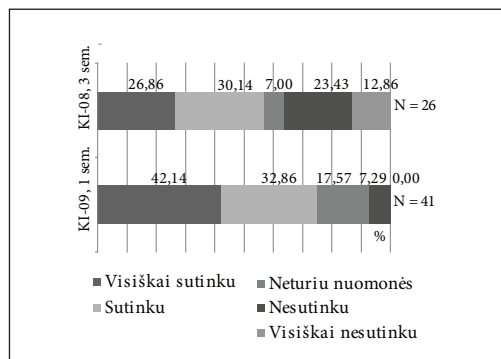
Apibendrinant šią tyrimo dalį, galima teigti, kad išsiaiškinta aštuonių pagrindinių studijų programos probleminių sričių įtaka programos kokybei ir išgryninti jas lemiantys veiksniai. Dvi svarbios tobulintinos sritys – dėstytojai, kurių vertinimo rezultatai pateikiami antroje tyrimo dalyje.

Antroji tyrimo dalis – Kūrybinių industrijų programos dėstytojų vertinimas

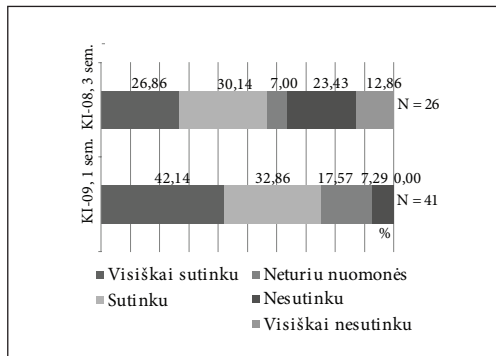
4–12 pav. pateikiami apibendrinti dėstytojų tyrimo rezultatų pasiskirstymai pagal studijuojamą semestrą. Iš viso buvo tiriama 15 programoje pirmajame ir trečiajame semestre dėstančių dėstytojų, kuriuos vertino pirmojo ir antrojo kurso studentai.

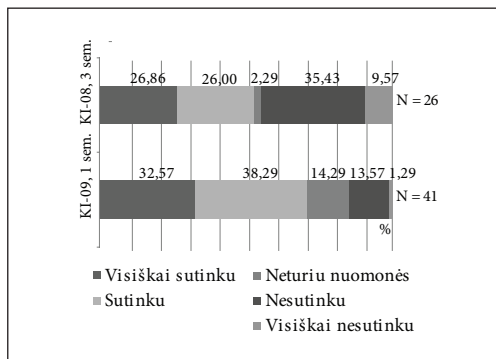
4 pav. 1 klausimas: semestro pradžioje buvau išsamiai supažindintas (-a) su dėstomojo modulyje programa (pvz., paskaitų temomis, literatūros sąrašu, vertinimo tvarka) (N = 67, 2009)

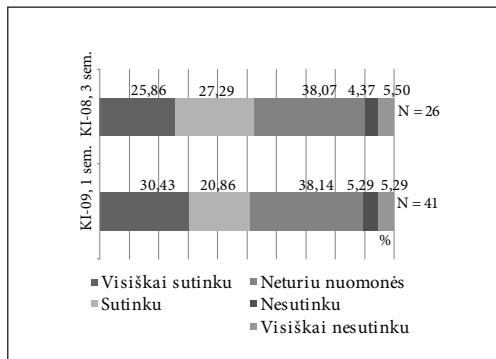
5 pav. 2 klausimas: dėstytojas (-a) į paskaitas ateidavo tinkamai pasiruošęs (N = 67, 2009)

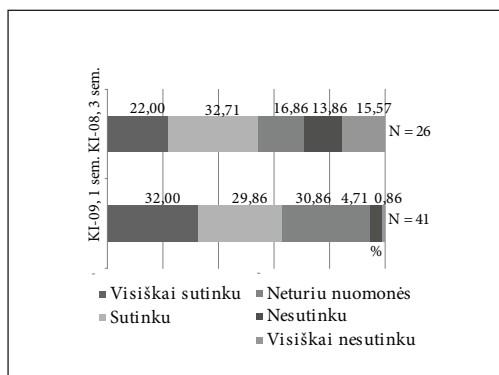
6 pav. 3 klausimas: paskaitų metu dėstytojas (-a) sukurdamas palankų psichologinį klimatą (N = 67, 2009)

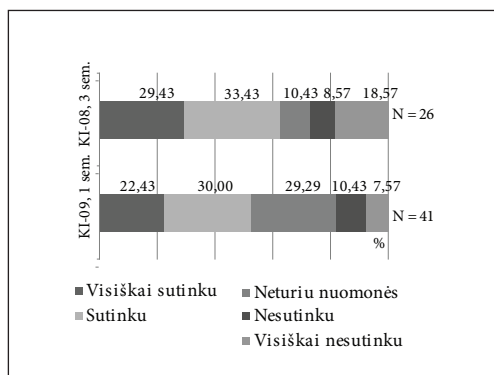
7 pav. 4 klausimas: paskaitų metu dėstytojas aiškiai išdėstydavo modulyje medžiagą (N = 67, 2009)

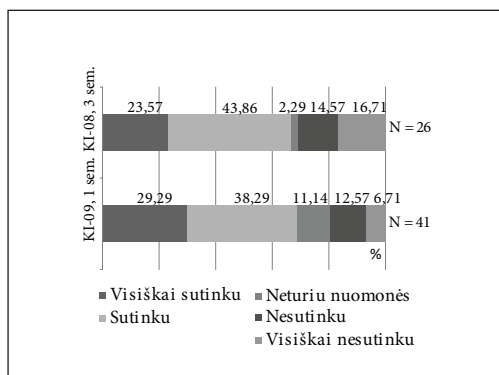
8 pav. 5 klausimas: dėstytojas (-a) netoleravo nusirašymo (N = 67, 2009)

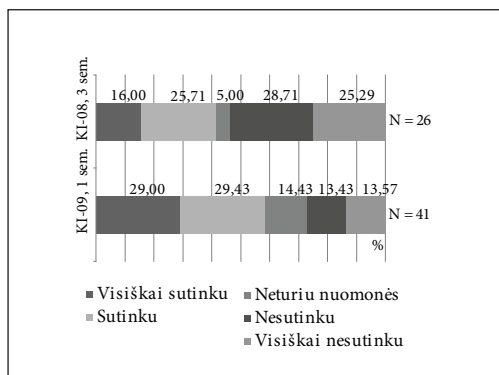
9 pav. 6 klausimas: dėstytojo (-os) vertinimas buvo objektyvus (N = 67, 2009)

12 pav. 9 klausimas: šio (-os) dėstytojo (-os) dėstomas dalykas buvo pritaikomas KI studijų programai (N = 67, 2009)

10 pav. 7 klausimas: po dėstytojo (-s) dėstyto dalyko jaučiuosi įgijęs (-usi) naujų žinių (N = 67, 2009)

11 pav. 8 klausimas: esu patenkintas (-a) šio dėstytojo (-os) dėstyto kokybe (N = 67, 2009)

Aštuonis tiriamus teiginius iš devynių (4–11 pav.) pirmajame kurse studijuojantys studentai vertino palankiau nei antrojo kurso studentai. Tik vieną teiginį (12 pav.) antrojo kurso studentai įvertino palankiau nei pirmojo kurso. Galima daryti išvadas, kad trečiajame semestre studijuojantieji yra kritiškesnės pozicijos nei studijuojantieji pirmajame semestre, o šie yra pozityviau nusiteikę ir atsargiau vertina dar tik prasidėjusį savo studijų procesą aukštojoje mokykloje.

Išvados

- 2009 m. į populiariausių studijų programų dešimtuką patekusi Vilniaus Gedimino technikos universiteto *Kūrybinių industrijų* studijų programa, reflektuodama į programos dalyvių, dėstytojų, programos kūrėjų ir studentų drauge iškeltas studijų kokybės problemas, inicijavo pirmąjį šios studijų programos kokybės ir dėstytojų vertinimo tyrimą.
- Studijų kokybė – viena aktualiausių aukštųjų mokyklų nūdienos problemų tiek Lietuvoje, tiek ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Europoje jau dešimtmetį vykstančio Bolonijos proceso svarbiausi tikslai – kurti Europos aukštojo mokslo erdvę, rengti aukštos kvalifikacijos specialistus Europos

- rinkai, didinti aukštojo mokslo sistemos skaidrumą bei lankstumą.
3. Straipsnyje analizuojamo tyrimo metu buvo apklausti Kūrybinių industrijų pirmojo ir antrojo kurso studentai. Apklausų vykdymo tikslas: ištirti programos problemines sritis bei programos dėstytojų dėstymo kokybę.
 4. Tyrimo metu buvo išsiaiškinta, kokios priežastys lemia studentų nepasitenkinimą studijų programa, ir nustatytos aštuonios probleminės sritys: per didelės studentų grupės, materialinės bazės stygius, neatsakingi dėstytojai, prastai sudaryti paskaitų tvarkaraščiai, nekompetentingi dėstytojai, per didelis studijų mokestis, neįdomi studijų programa, sunku įstoti.
 5. Dėstytojus vertinant kaip studijų programos šerdį, buvo atliktas dėstytojų vertinimo tyrimas. Jo metu buvo nustatytos probleminės ir tobulintinos sritys: supažindinimas su modulio struktūra, pasiruošimas paskaitoms, palankaus psichologinio klimato kūrimas, aiškus dėstymas, nusirašymo netoleravimas, vertinimo objektyvumas, naujų žinių suteikimas, dėstymo kokybės patenkinimas, dėstomo dalyko pritaikomumas *Kūrybinių industrijų* studijų programai.
 6. Šio straipsnio tikslas yra išanalizuoti programos problemines sritis, kurios suteiktų impulsą ir naujų idėjų, kaip tobulinti vieną populiariausių studijų programų Lietuvoje.
 7. Po šio tyrimo programos kuratoriams pateiktos šios rekomendacijos: 1) ateityje periodiškai vykdyti studijų kokybės vertinimo tyrimus, naudojant kompleksines priemones ir modeliuojant įvairesnį tyrimo dizainą; 2) su rezultatais supažindinti dėstytojus ir aptarti tobulintinas bei problemines sritis; 3) su tyrimo rezultatais supažindinti studentus ir drauge ieškoti efektyvių studijų gerinimo sprendimų.

Literatūra

- Bennis, G. W.; O'Toole, J. 2005. „How Business Schools Lost Their Way“, *Harvard Business Review* 5: 1–10.
- Kardelis, K. 2007. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Šiauliai: Lucilijus.
- Studijų kokybės vertinimo centras*. 2006. *Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos*. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
- Scott, J.; Marshall, G. 2005. *Oxford Dictionary of Sociology*. Oxford University Press.
- Valackienė, A.; Mikėnė, S. 2008. *Sociologinis tyrimas: metodologija ir atlikimo metodika*. Kaunas: Technologija.

CREATIVE INDUSTRIES: VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY UNDERGRADUATE PROGRAMME STUDIES QUALITY SURVEY

Rasa Levickaitė

Vilnius Gediminas Technical University undergraduate degree programme of Creative Industries, which was ranked among the top 10 most popular degree programmes of year 2009, as a reaction to the problems of studies' quality mentioned by creators of the programme, professors and students, have initiated the survey to determine the quality of the degree programme and its professors. The quality of studies is one of the most important problems in Lithuanian and other European Union schools. The main goals of already ten years going on Bolognese Process are to develop European high education space, to train specialists of high qualification for European labor market, to increase the high education systems' transparency and flexibility.

In the survey, analyzed in this article, the first and second year undergraduates were interviewed. The goal of the survey is to investigate the problem areas of the programme and teaching qualities. The goal of this article is to analyze the problematical areas of the programme, what could encourage new ideas how to improve one of the most popular undergraduate degree programmes in Lithuania.

Keywords: creative industries, studies quality, academical programme survey.

Įteikta 2010 01 19; priimta 2010 02 18